

Oponentský posudek na dizertační práci Mgr. Miroslavy Květové
Obraz města Českých Budějovic v historiografických narativních
pramenech raného novověku.

Jaroslav Miller

Na počátku mého posudku předesílám, že považuji předloženou dizertační práci za kvalitní a zdařilý text, podložený až minuciózní heuristikou, pevně zakotvený ve zvolené metodologii a založený na slušném přehledu historiografické produkce. Ačkoliv v některých případech (viz níže) nejsem zcela ztotožněn se závěry autorky, považuji její pohled za zcela legitimní a rozhodně opřený o znalost problematiky raně novověké historiografické produkce v Českých Budějovicích.

Nejsem si například zcela jist, zda *závěry bádání se ... jistě budou moci vztáhnout na všechna raně novověká města* (s. 8). Autorka se zdá naznačovat, že České Budějovice lze uchopit jako určitý ideální typ v případě užití komparativní metody výzkumu. Po pečlivém prostudování spektra narativních pramenů se mi tento závěr přece jenom jeví jako poněkud unáhlený. Například v řadě velkých říšských měst, ale také v některých důležitých městech Zemí Koruny české (Praha, Vratislav, částečně Olomouc) tvořily značnou část historiografické produkce popisy města jako ideální republiky a ideální vlády, které měly sloužit jako vzor pro jiná urbánní sídla či dokonce pro politické zřízení státu. S tím úzce souvisely panegyrické tisky a rukopisy, které byly typické právě pro tyto typy měst a které tvořily (shodneme-li se na premise, že panegyrika patří do žánru městské historiografie) nezanedbatelnou část historiografické narativní produkce. A podobný přístup a typ pramenů v Budějovicích do značné míry absentuje. V této souvislosti bych se přimlouval za jasnější vymezení žánru raně novověké městské historiografie. Jaké typy pramenů autorka chápe jako historiografické narativní prameny a naopak jaké typy textů do své práce nezařadila a proč? Diskuse se v tomto kontextu týká právě panegyrických textů nebo například i dobových kalendářů a řady jiných pramenů.

Předpokládám, že autorka bude mít ambici vydat svou práci knižně, což bych rozhodně doporučoval. V tom případě bych se nicméně přimlouval za jasnější rozlišení mezi díly, která

uplatňovala normativní (a tedy z definice idealizovaný) pohled na město jaké by mělo být, a pohled deskriptivní (pozitivní), tedy jaké ve skutečnosti bylo. Právě podobné rozlišení nám dává informaci o ideologických cílech autorů, jejich uměleckých ambicích či o povaze městské kultury. K případnému knižnímu vydání ještě jedna, možná mírně štiplavá poznámka. Dizertace avizuje reflexi obrazu města Českých Budějovic v raném novověku, avšak samotný text se mnohem více věnuje charakteristice a analýze narativních pramenů a jejich autorů. Očekávaná odpověď na případnou otázku, jaký tedy byl obraz Českých Budějovic, tak v textu samotné práce ustupuje poněkud do pozadí. Doporučoval bych tedy zamyslet se nad případnou změnou názvu titulu monografie.

Obecně v textu dizertační práce trochu postrádám zamyšlení nad současnými trendy ve studiu urbánní historiografie mimo středoevropský prostor, které může být leckdy inspirující. Například Centrum urbánních dějin v britském Leicesteru se raně novověké a moderní historiografické produkci měst věnuje poměrně systematicky, přičemž přístup britských kolegů k narativním pramenům je poněkud odlišný od středoevropské tradice (Například práce prof. Rosemary Sweet, *The Writing of Urban Histories in Eighteenth-Century England*, Oxford 1997).

Všiml jsem si, že doktorandka vychází ze studia pramenů uložených v Českých Budějovicích či v jiných lokalitách v rámci České republiky. Je tedy na místě otázka, zda je možné předpokládat existenci jiných dochovaných textů (či raně novověkých verzí již známých rukopisů) z Českých Budějovic, které by mohly být uloženy v zahraničí? Na základě vlastního studia vím, že některé historiografické narativní prameny z českých zemí a ze Slezska byly po odsunu německého obyvatelstva po 2. světové válce uloženy v Herderově institutu v Marburgu či v německých knihovnách. V úvahu by rovněž mohly připadat archivy ve Vídni či (zřejmě ovšem ne pro České Budějovice) v saském Herrnhutu.

Co považuji za velice pozitivní v celé práci je snaha nevnímat historiografickou narativní produkci jako statickou kategorii pro celé období raného novověku. I žánr raně novověké městské historiografie se v průběhu tří staletí poměrně dynamicky rozvíjel a podléhal významným změnám. I když je charakteristika pramenů a autorských přístupů rozdělena podle staletí poněkud hrubá a těžkopádná, lze například v pozdní fázi (autorkou vymezenou jako 18. století, především však ve druhé polovině 18. století) skutečně spatřovat tendenci (u některých textů) k mnohem větší míře kritičnosti, objektivitě a „vědeckosti“ než v přecházejících obdobích.

Na straně 153 autorka uvádí, že *České Budějovice patří společně s Prahou, Litoměřicemi, Chebem, Jihlavou, Olomoucí a Brnem k... městům, pro která se zachovalo větší množství*

narativních dějepisných děl. Toto tvrzení však lze poněkud překvapivě vztáhnout i na některá menší a často dokonce poddanská urbánní sídla. Extrémním příkladem je Lipník nad Bečvou, jehož dochovaná historiografická produkce čítá dvě desítky textů.

Co zasluží pochvalu, je mimořádný rozhled doktorandky po autorech jednotlivých historiografických textů. Analýza vzdělanostního, konfesijního, kulturního okruhu, v němž se autoři pohybovali, přispívá značnou měrou ke kontextuálnímu uchopení dobové historiografické produkce. Tento přístup, který je pracný a časově náročný, rozhodně slouží Miroslavě Květové ke cti.

Celkově nemám pochyb o vysoké kvalitě dizertační práce a rozhodně ji doporučuji k obhajobě.

Prof. Jaroslav Miller, MA, PhD
Rektor Univerzity Palackého v Olomouci